

SECRETS
IMPERFECTES
Michael Hjorth i
Hans Rosenfeldt

Traducció: Jordi
Boixadós Bisbal

Editorial: Columna
Pàgines: 560
Preu: 19,90 euros

La sèrie
'Bron/Broen' (2011)
és una coproducció
entre Suècia i
Dinamarca / ARXIU

El negre estiuenc

La ficció televisiva nòrdica és l'origen d'una nova saga literària, un 'thriller' psicològic dels autors de 'Bron (The Bridge)' i dels films de 'Wallander'

Comunicació

La millor novel·la negra s'escriu a la televisió? El cert és que el gènere *noir*, un fenomen que no passa de moda i reviu com a gran lectura d'estiu, es retroalimenta des del llibre a la pantalla però també a la inversa. Les adaptacions televisives de supervendes a les llibreries són habituals, un trasllat pràcticament obligatori. Igualment freqüent però menys conegut és l'origen televisiu d'una novel·la d'èxit. És el cas de *Secrets imperfectes* (Columna), el primer volum d'una saga detectivesca, protagonitzada pel psicòleg Sebastian Bergman, que renova la tradició del gènere escandinau. Els seus autors, Michael Hjorth (1963) i Hans Rosenfeldt (1964), formen tàndem literari després d'anys treballant a la televisió. De fet, *Secrets imperfectes* es va concebre com un episodi pilot per a una futura nova sèrie de televisió que finalment no va prosperar. Hjorth és un dels productors i guionistes més rellevants de Suècia i entre els seus guions de pel·lícules hi ha diverses adaptacions de les novel·les de Henning Mankell

(1948-2015) protagonitzades per l'inspector Wallander. Rosenfeldt, guionista, és el creador de *Bron/Broen*, una de les sèries nòrdiques –una coproducció entre Suècia i Dinamarca– més destacada i exportada:

Detectius

Montalbano, Poirot, Brunetti, Sherlock Holmes, Miss Marple, Kostas Jaritos... El personatge del detectiu és un dels més populars i que ha pres relleu quan ha fet el salt de la novel·la a la tele; són produccions amb una audiència fidel. I l'èxit del detectiu fa famós el seu creador: Andrea Camilleri, Agatha Christie, Donna Leon, Arthur Conan Doyle, Petros Márkaris... El detectiu té més d'una característica que el defineix i deixa entreveure l'eficiència professional però també les ombres personals.

s'ha vist a 170 països. La primera temporada se centra en la investigació policial que s'obre quan es descobreix un cadàver al pont que connecta Suècia i Dinamarca. Se n'han realitzat tres temporades més implicant també les televisions de Noruega i Finlàndia i se n'espera una quarta per al 2018. La trama del crim transfronterer –els límits sempre són d'una gran riquesa narrativa– ha fer fortuna. Així, hi ha hagut una versió nord-americana, *The Bridge* (2013), protagonitzada per Diane Kruger i Demien Bichir, que situa el cas a la frontera amb Mèxic, entre El Paso i Ciudad Juárez i se n'ha realitzat una versió entre Canal+ França i la britànica Sky Atlantic, *The Tunnel* (2013).

Amb aquest bagatge televisiu i amb la voluntat de reforçar el lideratge suec en una tradició en què excel·leixen, la novel·la negra, Michael Hjorth i Hans Rosenfeldt han bastit un *thriller* de gran profunditat psicològica, amb una estructura narrativa d'aparent simplicitat però que fa créixer el misteri, com si fos un joc de ni-

nes russes. Hi ha un crim de gran brutalitat: Troben el cos d'un adolescent amb vint punyalades, sense el cor. I el psicòleg Sebastian Bergman, en una crisi personal, acabarà liderant la investigació. Els seus autors defensen les referències clàssiques de la novel·la negra tradicional i fugen de les comparacions amb Stieg Larsson (1954-2004), el pioner d'aquesta eterna primavera nòrdica, en el sentit que el seu objectiu no transcendeix més enllà del relat policial; no volen retratar les ombres de la idealitzada societat sueca. *Secrets imperfectes* és el primer volum d'una saga de cinc i a l'octubre es podrà trobar a les llibreries el segon, *Crim duplicats*.

Imaginari cinèfil

L'especialista en sèries i crític Toni de la Torre destaca l'excel·lència dels nòrdics en el gènere negre, tant en ficció audiovisual com també literària, i ho compara amb la tradició i superioritat que tenen els britànics a l'hora de produir drames d'època. "Els països nòrdics estan produint molt bona ficció televisiva i han aprofitat la tradició literària que ja tenien per fer sèries del gènere que exporten arreu del món." Sobre si la novel·la negra és, quant a llenguatge i estructura narrativa, la més pròxima a un guió cinematogràfic, tant en els diàlegs com en les descripcions, Toni de la Torre recorda que el *noir* és un gènere que neix en el cinema i és per això que, com a lectors, tenim la referència cinematogràfica tan present.

El cas literari-televisiu suec, de vasos comunicants per allargar el fenomen, no és únic. "És una estratègia habitual de les editorials", explica Toni de la Torre, "buscar títols publicats pel creador d'una sèrie televisiva que ha tingut èxit". De la Torre menciona el cas de Nic Pizzolatto (1975), novel·lista, guionista i productor nord-americà, conegut per ser l'autor i creador de la sèrie del canal HBO *True Detective*. Estrenada el 2014, l'editorial Salamandra va publicar aquell mateix any la primera novel·la de Pizzolatto, *Galveston*, del 2010; el seu primer recull de contes, *La profundidad del mar amarillo*, que també ha editat Salamandra, és del 2006. Nic Pizzolatto, però, va créixer en els guions televisius de la sèrie *The Killing* (2011-2014) -va escriure dos episodis de la primera

temporada-. *The Killing* és la versió nord-americana del primer títol de la ficció televisiva més obscura que es va donar a conèixer de la televisió danesa: *Forbrydelsen* (2007-2012). Toni de la Torre recorda com la popularitat de *Forbrydelsen* va anar paral·lela, en el temps, amb el boom de la saga de Stieg Larsson, fa ja gairebé deu anys. *Els homes que no estimaven les dones* es va publicar en català el maig del 2008.

En el sentit més clàssic del misteri a resoldre hi ha les novel·les de l'escriptora sueca Camilla Läckberg (1974), una de les

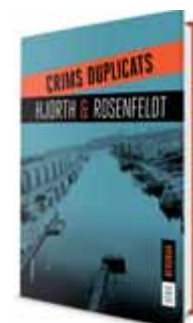
més populars. L'acció dels seus llibres transcorre al seu poble natal, la petita localitat costanera de Fjällbacka, o als voltants. Els protagonistes són l'escriptora Erica Falck i la seva parella, el policia Patrik Hedström. *Els crims de Fjällbacka* han fet el salt a la tele amb una producció de l'any 2013 de sis episodis, els quals també funcionen com a telefilm independent i que es van emetre a La 2 els primers mesos del 2015.

El 'noir' britànic

La tradició anglesa del crim s'inscriu en l'escola literària que neix amb la figura del detectiu perspicaç com és Sherlock Holmes i continua amb els misteris d'Agatha Christie. Són drames que excel·leixen en el to més costumista del context social i amb l'objectiu final de resoldre el cas, de trobar l'assassí. Els últims anys, però, la televisió britànica ha reivindicat el seu punt més *noir*, fins i tot obscur i retorçat, amb sèries com *Luther* (2010-2015), de la BBC, i que en obert ha emès 8 TV.

El creador de *Luther*, Neil Cross (1969), va escriure un llibre, una *preqüela* de la sèrie, titulat *Luther: The Calling* (2011). Cross, que també va signar una sèrie amb la NBC, *Crossbones* (2014), protagonitzada per John Malkovich, explicava en una entrevista a *The Guardian*, el 7 d'agost del 2011, que va començar a ser guionista de televisió "per casualitat", quan va escriure un episodi de la cinquena temporada de la sèrie de la BBC *Spooks* (2002-2011). De fet va debutar com a escriptor amb *Mr In-Between* (1998) i un segon llibre, *Always the sun* (2004). Són novel·les obscures, *thrillers* psicològics, un retrat en què ja s'intueix el to que desenvoluparà anys més tard amb els episodis de *Luther*. En la mateixa entrevista, Neil Cross

assenyalava la influència "estranya" però "molt important" d'un padastre sud-africà i supremacista. "Era un àngel per una banda i el dimoni per l'altra", assenyalava sobre una figura paterna que el va introduir en la literatura, "la bona, que em llegia cada nit". No és estrany que en els seus projectes el creador hagi explorat les personificacions de la bondat i la maldat. "La gent es sorprèn que no sigui un psicòpata", relatava. "Però no és sobre el que jo vulgui fer a la gent; el que m'espanta és el que la gent em pugui fer a mi." *

CRIMS DUPLICATS
Michael Hjorth i Hans Rosenfeldt

Traducció: Jordi Boixadós Bisbal
Editorial: Columna
Pàgines: 512
Preu: 19,90 euros

De la tele a les llibreries. Michael Hjorth i Hans Rosenfeldt fan tàndem literari. A sota, Camilla Läckberg, autora d'"Els crims de Fjällbacka", i Neil Cross, creador de "Luther" / ARXIU